

Selitev mrtvih ptic prek Slovenije Migration of dead birds across Slovenia

Zvečer 4. decembra 1996 so cariniki na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas pri Lendavi odkrili v posebno predelanem kombiju italijanske registracije večje število mrtvih ptic. Globoko zamrznjene so bile zložene v škatlah iz stiropora, te pa skrite v dvojnih bočnih stenah in v stropu kombija. Italijanski voznik Augusto Rizzi iz Vicenze je prijavil za tranzit prek Slovenije v Romuniji ustreljene lovne ptiče in lovno divjad. Konvoj teh mrtvih živali so spremljali italijanski lovci v drugih vozilih. Vsa sreča, da se naši cariniki niso dali zapeljati z uradno prijavljenim tranzitnim "blagom", ampak so si raje podrobneje ogledali italijanski kombi ter ob tem pregledu našli skritih skoraj 4000 mrtvih ptic, verjetno namenjenih na italijanski kulnarični trg. Naslednji dan dopoldne je bil o tem dogodku obveščen tudi Prirodoslovni muzej Slovenije. Carinska izpostava Dolga vas je uradno zaprosila naš muzej za determinacijo teh ptic.

Ob prihodu na mejni prehod Dolga vas me je pretresel grozovit prizor: na

klopi, mizi in po tleh so ležale številne škatle s kadavri nesrečnih ptic, ki so jih v Romuniji pokosile šibre (ne)znanih lovcev. Do 22. ure zvečer mi je le uspelo, da sem jih v celoti pregledal, determiniral in preštel. Pri preštevanju sta mi pomagala Vlado Popov (Prirodoslovni muzej Slovenije) in Aleksander Beer (lovski inšpektor, Murska Sobota). Vse ptice smo potem zložili po vrstah in jih spravili nazaj v škatle. Še vsa sreča, da je bilo hladno vreme in ptice še niso začele razpadati.

Na osnovi našega zapisnika je carina naslednji dan zaplenila kombi, s katerim so ilegalno prevažali mrtve ptice. Italijanski voznik je bil zaradi carinskega prekrška kaznovan s 130.000 SIT kazni. Za vse druge prekrške naj bi bil po mednarodnih predpisih zasliščan in "morda" kaznovan v Italiji. Povedal mi je, da je za prevoz teh ptic v Italijo dobil 300 DEM. Ob tem pa je zanimiv dokumentiran podatek, da so istega šoferja z istim kombijem prijeli zaradi enakega prekrška (prevažal je večje število mrtvih zaščitnih ptic) že

Slika 1: Del pošiljke mrtvih ptic, namenjenih v Italijo (D. Šere)

Fig. 1: Part of the "consignment" of dead birds intended for the Italian culinary market (D. Šere).

leto prej na meji z Madžarsko. Na osnovi madžarskega carinskega poročila pa ga niso "mogli prijati", ker ptiči niso bili skriti oziroma spravljani v prostoru, prirejenem za tihotapljenje, tako kot v našem primeru.

Na podlagi Uredbe o zavarovanju ogroženih živalskih vrst (Uradni list RS 57/93) in mnenja Veterinarske uprave pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je Prirodoslovni muzej Slovenije 10. decembra 1996 prevzel 339 kadavrov (17 vrst) ptic. Kadavre lahko muzej uporabi v študijske, raziskovalne in tudi razstavne namene. Preostale ptice je bilo treba uničiti, za kar je bil pooblaščen Veterinarski zavod Slovenije. Ob tem je treba dodati tudi to, da so bile rdečegrle cipe *Anthus cervinus* pravilno determinirane šele ob končnem pregledu, ko so bile opravljene posebne biometrične meritve in ko je bila na voljo dnevna svetloba. Rdečegrle cipe je v jesenskem perju lahko zelo podobna mali cipi *Anthus pratensis*.

Sicer pa si ob tem tragičnem dogodku lahko zastavimo nekaj vprašanj in mnenj:

Ali je naša zakonodaja v takšnih primerih dovolj jasna in učinkovita?

V jesenskem času bi bilo treba na mejnih prehodih poostri pregledovati živali, še posebno ptic, ki jih prek Slovenije (i)legalno prevažajo predvsem italijanski lovci. Vprašanje je, koliko zaščitene in ogrožene ptic se skriva v zamrzovalnih skrinjah, v katerih so sicer legalno prijavljene živali, ki sodijo v okvir lovskega zakona (našega ali tujega). Zato bi morali imeti na meji ali njeni bližini ornitologa "na klic", ki bi bil s svojim znanjem v veliko pomoč tamkajšnim carinikom.

Malo je verjetno, da lahko v Romuniji skrivaj pobijejo skoraj 4000 ptičev pa tega nihče ne opazi. Za takšno morijo je bilo potrebno več dni in zanesljivo v sodelovanju z domačimi lovci in pomagači.

Št. vrsta N° species	primerki specimens
-------------------------	-----------------------

1. Poljski škrijanec <i>A. arvensis</i>	2450
2. Rdečegrle cipa <i>A. cervinus</i>	810
3. Ščinkavec <i>F. coelebs</i>	225
4. Laški škrijanec <i>M. calandra</i>	86
5. Bela pastirica <i>M. alba</i>	79
6. Mala cipa <i>A. pratensis</i>	49
7. Poljski vrabec <i>Pas. montanus</i>	31
8. Brinovka <i>T. pilaris</i>	25
9. Škorec <i>S. vulgaris</i>	23
10. Čebelar <i>M. apiaster</i>	19
11. Repnik <i>C. cannabina</i>	13
12. Divji golob <i>C. palumbus</i>	12
13. Velika sinica <i>P. major</i>	12
14. Prosenka <i>P. apricaria</i>	9
15. Turška grlica <i>S. decacoto</i>	7
16. Pinoža <i>F. montifringilla</i>	7
17. Lišček <i>C. carduelis</i>	7
18. Dlesk <i>C. coccothraustes</i>	6
19. Drevesna cipa <i>A. trivialis</i>	5
20. Vinski drozg <i>T. iliacus</i>	4
21. Kovaček <i>P. trochilus</i>	4
22. Golob duplar <i>C. oenas</i>	3
23. Zelenec <i>C. chloris</i>	3
24. Trstni strnad <i>E. schoeniclus</i>	3
25. Prepelica <i>C. coturnix</i>	2
26. Sloka <i>S. rusticola</i>	2
27. Kos <i>T. merula</i>	2
28. Cikovt <i>T. philomelos</i>	2
29. Brkata sinica <i>P. biarmicus</i>	2
30. Sraka <i>P. pica</i>	2
31. Poljska jerebica <i>P. perdix</i>	1
32. Kozica <i>G. gallinago</i>	1
33. Mestni golob <i>C. l. domestica</i>	1
34. Veliki detel <i>D. major</i>	1
35. Taščica <i>E. rubecula</i>	1
36. Pogorelček <i>P. phoenicurus</i>	1
37. Sivi muhar <i>M. striata</i>	1
38. Plavček <i>P. caeruleus</i>	1
39. Šoja <i>G. glandarius</i>	1
40. Čížek <i>C. spinus</i>	1

Skupaj / Total 3914

Tabela 1: Seznam mrtvih ptic iz Romunije, odkritih v italijanskem kombiju na slovensko-madžarski meji

Table 1: The list of dead birds from Romania discovered in an Italian van on the Slovene-Hungarian border.

Vprašanje je, kakšni zasluži se vrtijo v primerih, ko pridejo ptiči na pravi trg.

Seveda ni treba posebej omenjati, da gre v tem transportu za 99% ptic, ki so zaščitene in ogrožene po vseh mednarodnih konvencijah in nikakor ne sodijo v lovsko pristojnost. Med 3914 pobitimi pticami je bilo kar 2450 poljskih škrjancev, ptic, ki jih marsikje po Evropi in tudi pri nas v Sloveniji že ni več slišati ali videti. Rdečegrlih cip je bilo 810; zanesljivo so bile na selitvi iz Skandinavije, tako da lahko govorimo o izginotvi dela populacije iz teh dežel. V primeru laškega škrjanca (86) pa gre za iztrebljanje domače populacije, saj ta vrsta v Romuniji gnezdi.

Tudi tak genocid nad nedolžnimi ptiči ni ravno v ponos Romuniji, ki si želi vstopiti v Evropsko unijo, kakor tudi ne Italiji, ki že v njej je.

POVZETEK

Na mednarodnem mejnem prehodu med Slovenijo in Madžarsko v Dolgi vasi pri Lendavi so slovenski cariniki 4. decembra 1996 odkrili v posebno predelanem kombiju italijanske registracije 3914 mrtvih ptic (tab. 1). Italijanski voznik je povedal, da jih je pripeljal iz Romunije in da je za omenjeni prevoz dobil 300 DEM. Na meji so mu kombi zaplenili, plačati pa je moral še približno 1500 DEM za carinski prekršek; preostala kazen naj bi mu bila izrečena v Italiji. V transportu je bilo 99% takšnih ptic, ki so danes ogrožene in zaščitene po vseh mednarodnih konvencijah. S seznama ubitih ptic je razvidno, da so ubijali vse, kar jim je prišlo pred puško: od golobov in vrabcev pa tja do čebelarjev, cip in škrjancev.

Pregled in determinacijo teh ptičev je opravil Prirodoslovni muzej Slovenije iz Ljubljane. V raziskovalno-muzejske namene je muzej prevzel 339 ptičev (17 vrst), druge je uničila Veterinarska služba Slovenije.

Ali je mogoče, da v Romuniji "legalno" pobijejo skoraj 4000 ptičev za italijanski kulinarčni trg? Tudi takšna

dejanja so kajpak lahko merilo za (ne)vstop Romunije v Evropsko unijo.

SUMMARY

On December 4th 1996, 3,914 dead birds were discovered by Slovene customs officers in a specially reconstructed van with Italian numberplates on the Slovene-Hungarian border at Dolga vas near Lendava (Table 1). The Italian driver stated that the birds were from Romania and that he had been given 300 DEM for the transportation of these "goods". He had his van confiscated and was ordered to pay 1,500 DEM for the committed customs offence; the rest of the penalty was to be imposed on in Italy. This dismal "consignment" included 99% of birds which are today endangered and of course protected by all possible international conventions. The list of the killed birds indicates that the hunters killed everything they could: from pigeons and sparrows to bee-eaters, pipits and larks.

The birds were examined and identified by the Slovene Museum of National History from Ljubljana, e.g. by the author of this article, who eventually appropriated 339 birds (17 species) for research purposes; the rest were destroyed by the Slovene Veterinary Service.

One may of course wonder, how it is at all possible that almost 4,000 birds are "legally" killed in Romania for the Italian culinary market. Well, we can only add that such acts, too, should be a criterion for the rejection of Romania's application to join the EU.

Dare Šere
Prirodoslovni muzej Slovenije
Prešernova 20
SI-1001 Ljubljana